

PLAN DE REFORZO E RECUPERACIÓN

CEIP AGOLADA

INDICE

	Páxina
1.- INTRODUCCIÓN.....	3
2.- OBXECTIVOS	4
3.- DESTINATARIOS.....	6
4.- IMPLICADOS NO DESENVOLVEMENTO DO PLAN.....	7
4.1. TITORES.....	7
4.2. PROFESORADO CON HORAS DISPOÑIBLES.....	7
4.3. EQUIPO DIRECTIVO.....	8
4.4. ORIENTADORA.....	8
5.- ACTUACIÓNS DO PROFESORADO.....	9
5.1. COS ALUMNOS/AS.....	9
5.2. CAS FAMILIAS.....	9
6.- MEDIDAS METODOLÓXICAS E ORGANIZATIVAS	10
6.1. MEDIDAS METODOLÓXICAS.....	10
6.2. MEDIDAS ORGANIZATIVAS.....	11
6.3. ACTUACIONES CONCRETAS CO ALUMNADO REPETIDOR.....	12
7.- MATERIAIS.....	16
8.- AVALIACIÓN.....	17
ANEXO I: RELACIÓN DE ALUMNADO REPETIDOR DURANTE O CURSO 2018-2019.....	18

1.- INTRODUCCIÓN

A Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa, establece entre os seus principios fundamentais, a equidade, que garanta a igualdade de oportunidades para o pleno desenvolvemento da personalidade a través da educación, a inclusión educativa, a igualdade de dereitos e oportunidades que axuden a superar calquera discriminación e a accesibilidade universal á educación, e que actúe como elemento compensador das desigualdades persoais, culturais, económicas e sociais, con especial atención ás que se deriven de calquera discapacidade.

Así mesmo, no artigo 16 da LOMCE do capítulo II, Título I, recolle que a finalidade da educación primaria é proporcionar a todos os nenos e nenas as aprendizaxes da expresión e comprensión oral, a lectura, a escritura, o cálculo, a adquisición de nocións básicas da cultura, e o hábito de convivencia así como os de estudo e traballo, o sentido artístico, a creatividade e a afectividade, co fin de garantir unha formación integral que contribúa ao pleno desenvolvemento da personalidade dos alumnos/as e de preparalos para cursar con aproveitamento a ESO.

Por outro lado, deben alcanzar unha serie de obxectivos ao longo da educación Primaria e que están relacionados coas técnicas instrumentais:

- Comprender e producir mensaxes orais e escritos atendendo ás diferentes intencións e contextos de comunicación, así como comprender e producir mensaxes orais e escritas sinxelas e contextualizadas.
- Comunicarse a través de medios de expresión verbal, corporal, visual, plástica, musical e matemática, desenvolvendo o razoamento lóxico, verbal e matemático, así como, a sensibilidade estética, a creatividade e a capacidade para gozar das obras e manifestacións artísticas.
- Utilizar na resolución de problemas sinxelos os procedementos oportunos para obter a información pertinente e representala mediante códigos, tendo en conta as condicións necesarias para a súa solución.

Nesta etapa educativa poñerase especial énfase na atención á diversidade ao alumnado, na atención individualizada, na prevención das dificultades de

aprendizaxe e na posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten estas dificultades.

Neste plan tamén se recolle a resposta educativa do alumnado que non promociona de curso. A permanencia dun alumno-a durante un curso máis considérase unha medida extraordinaria que supón para o alumno-a dispoñer dun curso máis para superar os obxectivos, estándares de aprendizaxe avaliados do curso e do desenvolvemento das competencias clave.

Aínda que se trata dunha medida extraordinaria non deixa de representar unha fonte de ansiedade para o alumno-a repetidor, especialmente ao ter que enfrontarse a un novo grupo de clase e novo profesorado, e tamén para a familia que teme que a medida sexa máis negativa que positiva. Este alumnado precisa dunha atención específica para que non se reproduzan as mesmas condicións educativas que presumiblemente provocaron os desaxustes detectados e para reforzar ou recuperar as aprendizaxes nas que o alumno tivo dificultades.

Esta atención implica por parte do profesorado a intensificación do seguimento do traballo cotiá nas distintas materias e a información á familia da evolución do traballo do alumno-a a través da axenda de clase ou reunións de tutoría. Implica tamén un especial seguimento da integración do alumno-a repetidor na nova clase.

2.- OBXECTIVOS

✓ OBXECTIVOS RELACIONADOS CO CENTRO EDUCATIVO

1. Mellorar os procesos de ensino do profesorado do centro no que se refire a planificación, coordinación e avaliación das medidas de atención á diversidade axeitadas á situación dos alumnos.
2. Mellorar os procesos de avaliación dos alumnos (inicial, de seguimento e final).

3. Optimizar a organización do centro co fin de atender á diversidade dos alumnos de forma ordinaria, o que supón planificar, coordinar e avaliar medidas de atención ás necesidades de todos os alumnos.
4. Poñer en marcha o reforzo do ensino das áreas instrumentais básicas.
5. Ampliar e incrementar a oferta das actividades dirixidas aos alumnos con dificultades de aprendizaxe.
6. Reforzar a comunicación coas familias para favorecer a adquisición de hábitos básicos de traballo.

✓ OBXECTIVOS COS ALUMNOS/AS

1. Favorecer o rendemento e a aprendizaxe do alumnado en situación de desvantaxe escolar por razóns persoais, sociais ou culturais.
2. Contribuír ao desenvolvemento integral do alumnado ao que se dirixe o programa, nos distintos ámbitos: físico, social, emocional, cognitivo e lingüístico.
3. Desenvolver no alumnado habilidades sociais, hábitos de traballo individual e a aprendizaxe de técnicas de estudo que conduzan ao logro da competencia de aprender a aprender, como base para o desenvolvemento doutras competencias básicas.
4. Potenciar a aprendizaxe e o rendemento escolar destes alumnos-as mediante:
 - A adquisición de hábitos de organización e constancia no traballo.
 - A motivación cara o estudo, propoñendo formas de traballo eficaces.
 - A mellora en habilidades e actitudes asociadas á lectura e escritura.
5. Mellorar a integración social dos alumnos-as no grupo e no centro.
6. Facilitar a transición dun curso a outro.
7. Propiciar nos alumnos-as unha actitude positiva e activa cara a aprendizaxe.
8. Reforzar a autoestima persoal, escolar e social dos rapaces-as.

9. Facilitar o logro de aprendizaxes construtivos e significativos mellorando os seus procedementos de aprendizaxe.
10. Fomentar unha actitude responsable de organización e de constancia no traballo.
11. Implicar ás familias na posta en marcha das actuacións previstas no programa.

3.- DESTINATARIOS

Este programa está dirixido ao alumnado de educación primaria que se atope nalgunha das situacións seguintes:

- a) O alumnado que non promociona de curso.
- b) O alumnado que aínda promocionando de curso, non superou algunha das áreas ou materias instrumentais do curso anterior.
- c) Aquel alumnado nos que se detecten, en calquera momento do curso, dificultades nas áreas ou materias instrumentais.

Os criterios que se seguirán para a selección do alumnado son:

- Ter un grao de desenvolvemento de competencias clave que non se encontre acorde co seu grupo de idade.
- Presentar dificultades de aprendizaxe nas áreas instrumentais e estímese que, coa axuda dun programa de intervención específico, poidan superalas. As devanditas dificultades conducen con frecuencia ao abandono da tarefa, de forma que o fracaso poida ser atribuído á falta de esforzo antes que á falta de capacidade.
- Alumnos,-as que presenten desmotivación e ausencia de estratexias de aprendizaxe axeitadas.
- Ser alumnado con dificultades de aprendizaxe cuxas familias non poden prestarlle apoio abondo na actividade escolar.
- Ser alumnado inmigrante, pertencente a etnias ou en situación de desvantaxe social que presenten as dificultades anteriormente citadas.

Non será obxecto desta atención o alumnado de necesidades educativas especiais para cuxas necesidades educativas o centro xa dispón de recursos específicos, profesor/a especialista en Pedagogía Terapéutica e profesor de Audición e Linguaxe.

4.- IMPLICADOS NO DESENVOLVEMENTO DO PLAN

Os/as profesionais implicados no desenvolvemento do Plan son os titores/as, profesores/as con horario dispoñible para realizar apoios, o equipo directivo e a orientadora do centro.

4.1.- TITORES

As súas funcións en relación ao Plan de reforzo educativo son:

- Participación na selección do alumnado destinatario do programa.
- Observación dentro da aula co obxecto de identificar as necesidades educativas dos alumnos/as.
- Orientación con relación ás adaptacións metodolóxicas e organizativas da aula, así como de materiais didácticos e recursos persoais axeitados.
- Elaboración de materiais específicos co mestre/a que realiza o apoio para o proceso de ensino aprendizaxe dos nenos/as.
- Coordinación co mestre/a de apoio e orientadora do centro.
- Avaliación dos alumnos/as que inclúan a decisión sobre a conveniencia de retirada ou modificación dos apoios recibidos.
- Asesoramento e información ás familias sobre o proceso educativo dos seus fillos/as.

Todas estas funcións están baseadas na colaboración con todos/as os profesionais implicados no plan.

4.2.- PROFESORADO CON HORAS DISPOÑIBLES

O profesorado que non cubra o seu horario lectivo despois da súa adscrición a grupos ou áreas participará no desenvolvemento do Plan do seguinte xeito:

- Docencia compartida para reforzo educativo ao alumnado adscrito ao Plan.
- Apoio a outros profesores/as en actividades lectivas que requiran a presenza de máis dun mestre na aula.

4.3.- EQUIPOS DIRECTIVOS

Son funcións do equipo directivo dentro do desenvolvemento do Plan de Reforzo:

- Participación na selección do alumnado destinatario do programa.
- Coordinar a participación dos distintos sectores da comunidade escolar e procurar os medios precisos para a máis eficaz execución das súas respectivas competencias.
- Elaborar co equipo directivo a proposta do proxecto educativo do centro e da programación xeral anual, de acordo coas directrices.
- Facilitar a axeitada coordinación con todos os profesionais implicados no Plan e no centro.
- Proporcionar a información que sexa requirida polos servizos educativos competentes e pola familia.
- Coordinar as actividades de carácter académico, de orientación e complementarias de mestres e alumnos en relación co proxecto educativo, os proxectos curriculares e a programación xeral anual.
- Coordinar as tarefas dos mestres/as do centro.

4.4.- ORIENTADOR/A

Son funcións do orientador/a dentro do desenvolvemento do Plan de Reforzo:

- Participación na selección do alumnado destinatario do programa.
- Colaborar na planificación e desenvolvemento do programa do Plan.
- Proporcionar criterios para a introdución dentro do Plan de medidas que axuden na atención á diversidade social e cultural do alumnado, facilitando

a súa acollida, integración e participación, así como a continuidade do seu proceso educativo.

- Contribuír á óptima utilización dos recursos educativos e comunitarios.
- Elaborar e proporcionar orientacións e pautas educativas aos pais/nais en relación coa educación dos seus fillos/as.
- Reunións de seguimento e avaliación dos profesionais implicados no centro.
- Propostas de alumnos/as para participar no plan.
- Coordinación cos profesionais implicados no centro nos que se realiza a intervención.

5.- ACTUACIÓN DO PROFESORADO

Estas actuacións deberán favorecer a adquisición de contidos imprescindibles e serán alternativas ás adaptacións curriculares significativas e a outras medidas específicas de atención á diversidade.

5.1.-COS ALUMNOS/AS

- Actividades de ampliación e reforzo nas áreas instrumentais básicas.
- Programa para mellorar as técnicas e hábitos de estudo.
- Programa para mellorar a mecánica e comprensión lectora.
- Programa en adestramento en habilidades sociais.
- Estratexias para mellorar a motivación do alumno-a.
- Estratexias para a mellora no cálculo e na resolución de problemas.
- Programas para levar a cabo unha eficaz lectoescritura.

5.2.- COAS FAMILIAS

Elaboraranse unhas orientacións ás familias, que se entregarán ao finalizar cada trimestre e facilitanse para que se impliquen e colaboren no proceso educativo dos seus fillos/as. Tratarán da importancia das tarefas escolares a realizar na casa, a estimulación á lectura e como axudar aos fillos/as nos estudos.

6.- MEDIDAS METODOLÓXICAS E ORGANIZATIVAS

6.1. MEDIDAS METODOLÓXICAS

Actuacións dirixidas a prever ou compensar dificultades leves mediante a adecuación do currículo ordinario, sen alterar ningún dos elementos esenciais, co fin de que a diversidade do alumnado alcance as capacidades establecidas nos obxectivos xerais de nivel. Poden ser xerais ou singulares.

➤ Xerais

Son o conxunto de medidas dirixidas a prever dificultades mediante a adecuación dalgún dos elementos curriculares, sen alterar a súa natureza e/ou medidas organizativas que se levan a cabo desde niveis iniciais de planificación.

Entre elas están as seguintes:

- Adecuación de obxectivos: priorizar, variar a temporalización.
- Organización de contidos en ámbitos integradores.
- Equilibrar os tres tipos de contidos: conceptuais, procedementais e actitudinais.
- Metodoloxías que favorezan a participación de todo o alumnado
- Aprendizaxe cooperativo.
- Aprendizaxe individual.
- Fomento da participación.
- Combinar diferentes tipos de actividades: traballo individual, exposición, busca de información, traballo en grupo...
- Desenvolvemento de estratexias que favorezan a autonomía na aprendizaxe.
- Incluír a elaboración de materiais curriculares diversos.
- Variar os tempos, as formas e os instrumentos de recollida de información.
- Reforzar o relativo a valores ou a determinadas capacidades de tipo afectivo.
- Reflexionar sobre os procesos de ensinanza por parte do profesor: adecuación, re axuste...

- Establecer unha clara relación entre os obxectivos de cada área e as capacidades da etapa.
- Dispoñer dunha aula como fonte de recursos diversificados e adaptados ás necesidades do alumnado.
- Reunións periódicas do equipo docente. Seguimento dos casos e intervención cando a situación o aconselle.

➤ Singulares

Conxunto de medidas dirixidas a prever e/ou compensar dificultades, mediante modificacións organizativas e/ou de elementos curriculares, sen alterar ningún dos elementos prescriptivos do currículo:

- Medidas de ampliación e profundización.
- Actividades de recuperación e reforzo.

6.2. MEDIDAS ORGANIZATIVAS

Modalidade do reforzo: É aconsellable que se leve a cabo dentro da aula ordinaria porque:

- Resulta normalizador e crea un clima positivo de cooperación, favorecendo as relacións interpersoais.
- Permite aproveitar mellor os recursos e os materiais.
- É posible que xere na aula un novo estilo de ensinanza, máis dinámico, participativo e aberto.
- Favorece a coordinación, a elaboración conxunta de material adaptado e facilita a toma de decisións.

Segundo o momento en que se leva a cabo e os contidos que se abordan, o reforzo pode ser:

- a) Previo á actividade.** É o que lle anticipa ao alumno-a algo do que se vai facer despois na aula para facilitarlle o seguimento e a participación nas actividades de ensinanza-aprendizaxe: vocabulario novo, conceptos básicos, consignas de traballo, etc.

- Pode resultar especialmente aconsellable para o alumnado con problemas de audición ou con escasas competencias lingüísticas.
 - Permite adiantarse ás necesidades dos alumnos-as, reforza a súa autoestima e axúdalle a seguir a clase de forma máis cómoda e proveitosa.
 - Facilita o labor do profesor-a de aula, a elaboración conxunta do material e o desenvolvemento do currículo ordinario.
- b) Posterior á actividade.** É o que se presta ao alumno-a despois das actividades da aula, como reforzo destas.
- Axústase máis ás necesidades individuais, respecta os ritmos de aprendizaxe e pode reducir a ansiedade do alumno-a durante a clase.
 - Non require tanto esforzo de planificación e coordinación
- c) Simultáneo á actividade.** É o que se presta de forma paralela ás actividades da aula, xeralmente nas mesmas áreas que están traballando na clase, pero con contidos, recursos, metodoloxía e que pode ter adaptacións para axústalos ás súas necesidades.
- Favorece a adaptación do currículo e non recarga o horario lectivo.

6.3. ACTUACIÓNS CONCRETAS CO ALUMNADO REPETIDOR. FASES.

➤ **Fase diagnóstica: (mes de xuño)**

Na última sesión de avaliación de cada ciclo e dentro do proceso de ensino aprendizaxe, o profesorado titor, atendendo ao exposto sobre Promoción na Orde de Avaliación en Educación Primaria (Orde do 9 de xuño de 2016 pola que se regula a avaliación e promoción do alumnado que cursa educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia), adoptará as decisións sobre a permanencia ou non no mesmo curso do seu alumnado.

A partir deste momento, os titores/as decidirán o alumnado que, por presentar dificultades e problemas na aprendizaxe, vai permanecer no mesmo curso outro ano máis. A orientadora escolar, avaliará as posibles causas do

atraso escolar e deseñará conxuntamente co titor/a, un Plan Individualizado de Mellora das Aprendizaxes, dentro da súa aula ordinaria.

O Plan Individualizado de Mellora das Aprendizaxes é un documento no cal queda recollida toda a información relevante de cada un dos alumnos/as, que participan no programa, co fin de sistematizar o seu seguimento.

➤ **Fase de Inicio: (setembro - outubro)**

Nesta fase o profesorado titor e os mestres/as que interveñen na aula, coordinados pola orientadora escolar, iniciarán a aplicación do Plan Individual da Mellora das Aprendizaxes para cada alumno, en función das necesidades que presente, non só académicas, senón tamén emocionais, sociais ou doutra índole. Deberán ter en conta algúns dos problemas máis comúns aos que se enfrenta este alumnado:

- Escasa capacidade receptiva e memorística.
- Falta de interese por aprender co conseguinte aburrimiento.
- Falta de clima ou ambiente de estudo na casa, o que repercute negativamente na motivación.
- Pouco sentido da responsabilidade.
- Non sabe estudar; nin ten hábito.
- Non aproveita o tempo nin sabe organizarse.
- Problemas coa competencia lingüística,segundo o programa de Educación Bilingüe no que estea escolarizado.
- Deficiencias emocionais.
- Falta de habilidades sociais.
- Incumprimento das normas.

- Pouca axuda na casa e problemas familiares.
- Poucos estímulos culturais.
- Poucas actividades educativas para o tempo de ocio.
- Moitas horas sos na casa debido ao traballo dos pais.

Partindo das reflexións establecidas na Fase Diagnóstica, planificaranse as actuacións e recursos ordinarios para a atención do alumnado que participa no devandito programa.

Establecerase unha entrevista inicial coa familia na que asumirán un compromiso de colaboración.

➤ **Fase de seguimento: (resto do curso)**

Os titores/as levarán á práctica estratexias organizativas e de funcionamento de traballo coordinado segundo o Plan Individual da Mellora das Aprendizaxes establecido para cada alumno/a, tendo en conta os diferentes recursos (espazos, tempos, profesionais participantes) que serán necesarios co fin de alcanzar o éxito escolar. As actuacións que se realicen seguindo este programa han de estar integradas na programación docente:

1.- Farase especial énfase en actividades que permitan adquirir as habilidades de lectura comprensiva, expresión escrita e oral, conceptos e operacións matemáticas básicas e resolución de problemas, reforzando a expresión escrita e lectora en todas as áreas do currículo.

2.- Traballarase na clase de modo organizado buscando aquelas actividades que conduzan á adquisición de hábitos de traballo e estudo, incidindo no empeño de conseguir os propósitos e valorar o seu esforzo educativo.

3.-Durante o horario escolar e nas horas dedicadas ás áreas instrumentais (entendendo estas como Matemáticas, Castelán e Galego e Coñecemento do Medio Natural, Social e Cultural no 2º ciclo e 3 er ciclo), realizaranse as actividades programadas para a consolidación dos coñecementos esenciais

lingüísticos e matemáticos, graduando a súa dificultade en función do grao de adquisición das competencias básicas.

Durante esta fase de traballo diario dentro da aula levará a cabo un seguimento personalizado de cada alumno/a para comprobar a efectividade das estratexias planificadas ou a recondución no seu caso, das mesmas.

Para a efectiva organización das experiencias que darán lugar á adquisición das competencias básicas deberá contar con tres criterios básicos:

- A continuidade: os mesmos tipos de aprendizaxe repetiránse en forma continuada para conseguir o seu afianzamento. Este é o caso do hábito lector e operacións matemáticas.
- Secuencia: a importancia de construír unha nova experiencia sobre o aprendido e pasar a un grao maior garante a adquisición de niveis cada vez máis complexos de habilidades.
- A integración: o último paso, que dá lugar á unificación de criterios e comportamentos aprendidos polo alumnado na clase.

Mensualmente nas reunións ordinarias do equipo de ciclo realizarase un seguimento do grao de consecución do Plan Individual e incorporaranse cantas modificacións e melloras se consideren oportunas.

As decisións destas revisións do grao de cumprimento do Plan e das modificacións incorporadas, deberán quedar reflectidas dentro do apartado correspondente ao seguimento do Plan.

➤ **Fase final ou avaliación: (maio - xuño)**

Os indicadores da valoración construíranse tendo en conta polo menos os seguintes aspectos:

1. - Progreso nos resultados das avaliacións: número de áreas con cualificación global positiva conseguidos polo alumno con respecto á avaliación do curso anterior.
2. - Progreso na avaliación no apartado de actitude: número de áreas con cualificación positiva.
3. - Autoestima e confianza en si mesmo.
4. - Relación do alumnado e as súas familias co centro e cos profesores.
5. - Integración social, relacións cos compañeiros.

➤ **Fase de revisión (primeiro trimestre curso seguinte)**

Para coñecer a eficacia do programa farase o seguimento do alumnado no curso seguinte. No caso de 6º de Educación Primaria achegaranse os resultados das actuacións do programa ao informe de aprendizaxe para que no centro de Educación Secundaria poida continuar a súa aprendizaxe sen dificultades.

7.- MATERIAIS

▪ PARA A AVALIACIÓN:

a) Curriculares.

Para coñecer a competencia curricular dos alumnos/as empregaremos diferentes técnicas e instrumentos:

- 1- Técnicas de observación. Mediante esta técnicas obtense información sobre a conduta e o comportamento. Pódense empregar escalas e/ ou listas de control para recoller os datos de forma máis sistemática. Tamén se poden empregar anecdotarios para recoller acontecementos que non fosen previsibles. Un instrumento a empregar é analizar son os cadernos de clase dos alumnos-as.

2- Técnicas de probas. A información obtense mediante o resultado dunha tarefa realizada polo alumno/a.

b) Técnicas de estudio.

Serven para crear e mellorar os hábitos de estudio.

8.- AVALIACIÓN

A súa finalidade principal é obter a información que permita adecuar o proceso de ensinanza ao progreso real na construción de aprendizaxes dos nenos/as.

A avaliación levarase a cabo tendo en conta os obxectivos educativos así como os criterios de avaliación establecidos no currículo. Avaliaranse os obxectivos xerais da etapa e das áreas, tendo como referencia principal os criterios de avaliación establecidos en cada área.

A avaliación apóiase na recollida continua de información. Os procedementos pertinentes para realizala debería ter algunhas características como:

- Ser moi variados.
- Dar información concreta dos que se pretende avaliar sen introducir variables que distorsionen os datos que se obterían coa súa aplicación.
- Ser aplicables en situacións máis ou menos estruturadas da actividade escolar.

ANEXO I

RELACIÓN DE ALUMNADO REPETIDOR, CON MATERIAS PENDENTES OU CON ATENCIÓN ESPECIALIZADA DURANTE O CURSO 2018/2019

- No presente curso non hai ningún alumno/a repetidor.
- Alumnado con materias pendentes:
 - Dous alumnos/as de 3º de Educación Primaria promocionaron, una con Matemáticas e Ciencias Sociais de 2º suspensas e outra/o con Matemáticas de 2º cunha cualificación insuficiente.
 - Un alumno/a de 4º de Educación Primaria promocionou con seis materias con cualificación insuficiente (C da Natureza, C Sociais, Lingua Castelá, Lingua Galega, Matemáticas e Inglés).
 - Unha alumno/a de 6º de Educación Primaria promocionou con seis materias con cualificación insuficiente (C da Natureza, C Sociais, Lingua Castelá, Lingua Galega, Matemáticas e Inglés). Outro/a alumno/a promocionou con Ciencias Socias con cualificación insuficiente.
- Outro alumnado:
 - O Departamento de Orientación e o profesorado de Pedagogía Terapéutica deseñan estratexias metodolóxicas e didácticas para atender a 4 alumno/as de 4º de Primaria, 1 de 5º de Primaria e 2 de 6º de Primaria.